

Serdar Korucu: Ermeni Soykırımından IŞİD'in Başkentliğine Rakka

Posted on 11/06/2017

Rakka, Suriye'nin kuzeyinde yarısı çöl olan bir vilayet. Bu bölgenin en önemli özelliği ise hem Irak, hem Suriye şehirlerine açılan yolların tam ortasında yer alması. Bu özelliği Rakka'yı, 2014 yılında bölgeyi işgal eden IŞİD'in başkent olarak seçmesine de yol açtı, soykırım sürecinde Ermenilerin ölüme sürüldüğü yerlerden biri de yaptı.

Raymond Kevorkian'ın "Ermeni Soykırımı" kitabına göre "Fırat Hattı"ndaki kamplar Ermeni sürgünler için ölümle eşanlı hale gelmişti. Bu kamplardan biri de Rakka'da bulunuyordu.

1915 yılının Rakka'sı Fırat'ın sol kıyısında, iç kısımlara yarım saatlik bir mesafede yer alan bir yayla üzerine kurulmuş önemli bir şehirdi. Buraya gelen ilk sürgünler Sivas, Trakya ve Urfa Ermenileri ile erkekleri öldürülmüş Tokatlı Ermeni kadın çingenelerdi. Kafiler günler geçtikçe artıyordu. Öyle ki yazar Garabed Kapikyan 1895 katliamları sırasında Fırat yakınlarındaki bir köyden Kürtleştirilen ve Müslümanlaştırılan yaklaşık 15 Ermeni'nin de kafilerine katıldığını ve Rakka'ya tehcir edildiğini anlatıyordu.

"Kendilerine mezar olacak yerlere gitmeleri emrediliyor"

Fransa'nın eski Halep Konsolosu M. Guys'un 24 Temmuz 1915'teki raporunda şöyle deniliyordu: "Kendilerine tahsis edilen yerlerde iki üç kaldıktan sonra çoğunluğu oğlan çocukları, kız çocukları, kadınlar ve yaşlı erkeklerden oluşan (genç erkekler sözde askerlik görevlerini yapmak üzere başka istikametlere sevk ediliyordu) bu talihsiz insanlara İdlib, Marra, Rakka, Der Zor, Resulayn ve Mezopotamya çöllerine yani genel kaniya göre

kendilerine mezar olacak yerlere gitmeleri emrediliyor”

Rakka’ya bağı Sebka Kampı’ndaki sürgünlerle rüşvet karşılığı şehir merkezinde yaşama şansını elde edenler arasında büyük fark vardı. Şehre gelen Ermeniler bölgeye büyük bir iş gücü kazandırıyor, hızla yeni hayata uyum sağlamaya çalışıyordu. Sürgünlere resmi olarak tahsis edilen bölgelerden olan Rakka, bir sürgünün de ifade ettiği gibi ölümden ve Der Zor’a gönderilmekten kurtulmak anlamına geliyordu.

“Fırat’ın suyu kanlıydı, cesetler yüzüyordu”

Rakka’daki Arap nüfus Ermeni sürgünlere yardım ediyordu ancak ortada “toz pembe” bir tablo yoktu. Verjine Svazlian’ın derlediği Ermeni Soykırımı’ndan kurtulanların hatıralarında Rakka ölümlerle anılıyordu. Hacı’nın doğumlu Aharon Mankıryan’ın anlattığı gibi.

“Bir gün Fırat’ın kıyısına Almanlar gelip yemek yediler. Biz artık Rakka’ya varmıştık. Biz ise yalınayak ve aç onlara bakıyorduk; bize acımaları için ıstavroz çıkarıyorduk. Bir de baktık ki, kutu içindeki yiyeceği suya attılar. Birkaç genç suya atladık; aramızdan iki kişi boğuldu... Fırat’ın suyu kanlıydı; o suyu içmek dahi mümkün değildi; cesetler suyun yüzeyinde kayıyordu. Su içmek için, biz suyun ta dibine dalıyorduk... Yürüyemeyenler yere oturup ya da serilip, “Su! Su!” diyerek ölüyorlardı. Her tarafta kurumuş cesetler vardı...”

Bölgenin görgü tanıklarından biri de 1904’te Everek’te doğan Garabet Dikrani Kelekyan’dı. O da “Meskene’nin Rakka’yla arasındaki mesafe 95 kilometredir. Çoğu kimse kendini Fırat Nehri’ne atarak intihar etmişti. Onların şişmiş cesetlerini nehir kıyısından görebiliyorduk” diyordu.

Nehrin karşısında bulunan ve Rakka’ya bağı bulunan Sebka Kampı’nda Ermeni sürgünler yoldan daha ağır koşullarla karşılaşıyordu. Kevorkian’ın kitabında tanık olarak gösterdiği

Krikor Ankut'a göre burada her gün yeni cesetler görülüyordu ve açlık bazılarını yamyamlığa sürüklüyordu. Mart 1916'da ise bu kamp boşaltılıyordu. Son sürgünler de Der Zor'a gönderiliyorlardı. 25 Eylül 1916'da İstanbul Ermeni Patriği Zaven der Yeğyayan da Sebka'da sadece 6 Ermeni ailenin kaldığını anlatıyordu.

“Son çözüm Ermeni ırkının ortadan kaldırılmasındadır”

Almanya'nın Halep Konsolosu Walter Rössler'e 18 Aralık 1915'te Rasulayn ve Tel Abyad gözlemlerini ve güvenilir kaynaklardan edindiği bilgilerle bir mektup kaleme alan Bağdat Demiryolları'nın Alman memuru Bastendorff da Rakka'ya sürülenlerin durumunu aktarıyor, mektubunun sonundaysa Sevkiyat Reis-i Umumisi olarak iş başı yapan Şükrü Kaya Bey'in sözlerini tarihe kaydediyordu.

“Urfa istikametinden 10.000 kişilik bir kabile Kasım ayı içinde ve Aralık ayı başlarında Teli Abiad'dan geçti. Hat Kumandanı Cemil Bey ve Müfettiş Mahmut Bey ile yaptığı bir konuşmada doktorumuz Farah'ın Ermenilerin nereye nakledildiği sorusuna Cemil Bey “Rakka'ya” cevabını verdi. Ermenilere yapılan muameleyi tasvip etmeyen Mahmut Bey ise “Rakka yoluna” diye cevapladı aynı soruyu.

Benim gördüğüm, Ermenilerle ilgili olarak alınan bütün tedbirler, Göçmenler Müdürü Şükrü Bey'in söylediği şu sözlerle çakışmaktadır: “Son çözüm Ermeni ırkının ortadan kaldırılmasındadır. Ermenilerle Müslümanlar arasında öteden beri var olan çatışmalar artık son aşamasına ulaşmıştır. Zayıf olan ortadan yok olacaktır.”

Kaynak: bianet.org